

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠŇOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

TĚŽEBNÍ ČINNOST V ÚSTECKÉM KRAJI *BERGBAUAKTIVITÄT IN DER REGION ÚSTÍ*

Bc. Hana Dernerová

projekt: Bergbau / Hornictví SN – CZ“, číslo 100480075

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁŇHOŘSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

HISTORIE HORNICTVÍ/*GESCHICHTE DES BERGBAUS*

- 1403 – první zmínka o uhelném hornictvím v dnešní severočeské hnědouhelné pánvi – obec Krivald mezi Duchcovem a Lahoští
- *1403 – die erste Erwähnung des Kohlebergbaus im heutigen nordböhmischen Braunkohlebecken – Gemeinde Krivald zwischen Duchcov und Lahošť*
- 1550 – druhý nejstarší záznam o dobývání uhlí – Bohuslav Felix Hasištejnský chce vybudovat „*dosud nebývalý důl na kamenné uhlí*“, téhož roku dostává privilegium, další zmínky o této těžbě nejsou
- *1550 – zweitälteste Aufzeichnung zum Kohleabbau – Bohuslav Felix Hasištejnský möchte ein „beispielloses Steinkohlebergwerk“ bauen, er erhält noch im selben Jahr das Privileg, es gibt keine weiteren Erwähnungen dieses Bergbaus*
- 1740 – souvislé záznamy o dobývání uhlí u Všestud (bývalá osada Puschebpelz) na Chomutovsku a u Varvažova na Ústecku
- *1740 – kontinuierliche Aufzeichnungen über den Kohlebergbau bei Všestudy (ehemalige Siedlung Puschebpelz) in der Region Chomutov und in Varvažov in der Aussiger Region*

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

19. STOLETÍ / 19. JAHRHUNDERT

- z počátku dobývání převážně povrchovým způsobem (tj. lomy), poté rozšiřování na hlubinné dobývání (štoly nebo nehluboké doly)
- *Am Anfang Abbau hauptsächlich im Tagebauverfahren (d.h. Steinbrüche), dann Erweiterung zum Tiefabbau (Stollen oder untiefe Bergwerke)*
- těžilo se jen kusové a hrubozrnné uhlí – používané jako palivo na nůši nebo na povozy spotřebitelům, popř. se volně spalovalo na popel, který se prodával jako hnojivo
- *Abgebaut wurde nur stückige und grobkörnige Kohle – verwendet als Brennstoff, zu Verbrauchern in Kiepen oder auf Fuhrwerken transportiert, ggf. wurde sie frei zu Asche verbrannt, die als Dünger verkauft wurde*
- 27. 6. 1805 – guberniální nařízení – zákaz spalování použitelného uhlí na popel za účelem hnojiva
- 27. 6. 1805 – *Gubernial-Verordnung – Verbot der Verbrennung nutzbarer Kohle zur Asche für Düngemittel*
- 1830 – doprava uhlí po Labi do Německa – oživení těžby uhlí
- 1830 – *Transport von Kohle auf der Elbe nach Deutschland - Wiederbelebung des Kohlebergbaus*
- 1850-1851 – počátek dopravy uhlí po trati do Drážďan, v následujících letech rozvoj železniční dráhy v dalších oblastech – usnadnění dopravy
- 1850-1851 – *Beginn des Kohletransports auf der Schiene nach Dresden, in den folgenden Jahren Ausbau der Eisenbahn auch in anderen Gebieten - Erleichterung des Transports*
- Dr. Jiří Schenk – v průběhu 19. stol. – 1639 hlubinných dolů, 186 povrchových lomů, 14 štol zabývajících se těžbou uhlí
- *Dr. Jiří Schenk – während des 19. Jahrhunderts – 1639 Untertagebaue, 186 Tagebaue, 14 Stollen, die im Kohlebergbau tätig sind*

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁLOVSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

20. STOLETÍ / 20. JAHRHUNDERT

- po 2. světové válce – nejvýznamnější část je mostecká oblast, 48% celostátní těžby byla z mostecké oblasti
- *nach dem 2. Weltkrieg - der wichtigste Teil ist das Gebiet von Most, 48% des nationalen Bergbaus stammten aus dem Gebiet von Most*
- pol. 50. let – v SZ Čechách téměř 60 hnědouhelných lomů (převážně malolomové a hlubinné, celková těžba cca 37,6 mil. tun uhlí)
- *Mitte der 1950er Jahre - in NW-Böhmen fast 60 Braunkohlebaue (meist kleine Tagebaue und Untertagebaue, Gesamtabbau von ca. 37,6 Mio. Tonnen Kohle)*
- rok 1984 – v mostecké oblasti se vytěžilo cca 40% celorepublikové těžby (z 96,8 mil. tun uhlí se zde vytěžilo 38,9 mil. tun)
- *Jahr 1984 – etwa 40 % des landesweiten Abbaus wurden im Gebiet Most gefördert (38,9 Mio. Tonnen wurden hier von 96,8 Mio. Tonnen Kohle gefördert)*
- poč. 90. let – v SZ Čechách jen 20 dolů, z toho 13 v severočeské hnědouhelné pánvi a 7 v sokolovské pánvi
- *Anfang der 1990er Jahre - in NW Böhmen nur 20 Bergwerke, davon 13 im Nordböhmisches Braunkohlebecken und 7 im Sokolov Becken*

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁŇHOŘSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

STAV OD ROKU 2000 / SITUATION SEIT 2000

- evidováno 9 uhelných a lignitových ložisek
- *9 Kohle- und Lignitlagerstätten registriert*
- většinou malá ložiska místního významu, často vyčerpána minulou těžbou
- *meist kleine Vorkommen von lokaler Bedeutung, oft durch den früheren Bergbau erschöpft*
- významné oblasti těžby uhlí – sokolovská pánev (SP) a severočeská hnědouhelná pánev (SHP)
- *wichtige Gebiete des Kohlebergbaus - Sokolovská Becken (SP) und Nordböhmisches Braunkohlebecken (SHP)*
- rok 2002 – těžba ve 2 hlubinných dolech a 5 povrchových lomech SHP
- *Jahr 2002 - Abbau in 2 Untertagebauen und 5 Tagebauen SHP*
- rok 2021 – těžba v 0 hlubinných dolech a 4 povrchových lomech SHP
- *Jahr 2021 – Abbau in 0 Untertagebauen und 4 Tagebauen SHP*

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

POVRCHOVÉ LOMY PO ROCE 2000 / *TAGEBAU NACH 2000*

- Lom Vrřany – Vrřanská uhelná, těžba pokračuje
- *Bergwerk Vrřany – Vrřanská uhelná, Bergbau wird fortgesetzt*
- Lom Jan řverma – Vrřanská uhelná, propojen s lomem Vrřany
- *Bergwerk Jan řverma – Vrřanská uhelná, verbunden mit Bergwerk Vrřany*
- Lom řSA – Severní energetická, těžba pokračuje, limity neprolomeny
- *Bergwerk řSA – Severní energetická, Bergbau wird fortgesetzt , Limite nicht gebrochen*
- Lom Doly nástup Tuřimice – Severočeské doly, těžba pokračuje
- *Bergwerk Doly nástup Tuřimice – Severočeské doly, Bergbau wird fortgesetzt*
- Lom Bílina – Severočeské doly, těžba pokračuje, limity prolomeny
- *Bergwerk Bílina – Severočeské doly, Bergbau wird fortgesetzt , Limite gebrochen*

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

HLUBINNÉ DOLY PO ROCE 2000 / *UNTERTAGEBAU NACH 2000*

- Důl Kohinoor II – Severní energetická, těžba ukončena 2002
- *Bergwerk Kohinoor II – Severní energetická, Bergbau im Jahr 2002 eingestellt*
- Důl Centrum – Severní energetická, těžba ukončena 2016
- *Bergwerk Centrum – Severní energetická, Bergbau im Jahr 2016 eingestellt*
- Důl ČSA – Severní energetická, těžba ukončena 2020
- *Bergwerk ČSA – Severní energetická, Bergbau im Jahr 2020 eingestellt*

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁSKO-HORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

UKONČENÍ TĚŽBY / *EINSTELLUNG DES BERGBAUS*

- 1991 – vyhlášení útlumového programu uhelného hornictví českou vládou
- *1991 – Ankündigung des Auslaufprogramms des Kohlebergbaus durch die tschechische Regierung*
- postupné uzavírání hlubinných šachet, útlum povrchové těžby
- *schrittweise Stilllegung des Untertagebaus, Abschwächung des Tagebaus*
- 2015 – rozhodnutí o prolomení limitů na povrchovém dole Bílina (neohrozí žádné obce)
- *2015 – Entscheidung, die Limite des Tagebaus Bílina zu durchbrechen (wird keine Gemeinden gefährden)*
- 2015 – rozhodnutí o pokračování útlumu těžby na povrchovém dole ČSA (případné prolomení ohrozí obce Černice a Horní Jiřetín)
- *2015 – Entscheidung über die Fortsetzung der Abschwächung des Tagebaus ČSA (ein mögliches Brechen der Limite gefährdet die Gemeinden Černice und Horní Jiřetín)*
- března 2020 – uzavření posledního hlubinného dolu v SHP (důl ČSA)
- *März 2020 – Schließung des letzten Untertagebaus in SHP (Bergwerk ČSA)*

Europská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁŇHOŘSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

REKULTIVACE / REKULTIVIERUNG

- ze zákona musí v ČR rekultivovat vytěžené území daná těžební společnost
- *Laut Gesetz muss in der Tschechischen Republik das jeweilige Bergbauunternehmen das abgebaute Land rekultivieren*
- cílem rekultivací je opětovné zpřístupnění prostoru lidem a navrácení života do vytěžené krajiny
- *Ziel der Rekultivierung ist es, den Menschen wieder den Raum zugänglich zu machen und der ausgegrabenen Landschaft Leben zurückzugeben*
- přeměna vytěžených ploch na pole, lesy, rekreační zázemí pro městské aglomerace, u vhodných ploch dochází k záměrnému vzniku „nové divočiny“
- *Umwandlung von abgebauten Flächen in Felder, Wälder, Erholungseinrichtungen für städtische Ballungsräume, bei geeigneten Flächen kommt es zur bewussten Entstehung einer „neuen Wildnis“*

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁLOVSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

LOKALITY PŘED REKULTIVACÍ A PO REKULTIVACI / *LOKALITÄTEN VOR UND NACH DER REKULTIVIERUNG*

Lom Matylda 1960 (foto Stanislav Štýs)

Lom Matylda v současné době

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

LOKALITY PŘED REKULTIVACÍ A PO REKULTIVACI / *LOKALITÄTEN VOR UND NACH DER REKULTIVIERUNG*

Lom Ležáky (Jezero Most) před rekultivací

Lom Ležáky (Jezero Most) po rekultivaci

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

LOKALITY PŘED REKULTIVACÍ A PO REKULTIVACI / *LOKALITÄTEN VOR UND NACH DER REKULTIVIERUNG*

Hipodrom rok 1982 (foto: Stanislav Štýs)

Hipodrom rok 2008 (foto Stanislav Štýs)

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

LOKALITY PŘED REKULTIVACÍ A PO REKULTIVACI / *LOKALITÄTEN VOR UND NACH DER REKULTIVIERUNG*

Autodrom rok 1977 (foto: Stanislav Štýs)

Autodrom rok 2000 (foto Stanislav Štýs)

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

PODKRUŠNOHORSKÉ TECHNICKÉ MUZEUM / VORERZGEBIRGISCHES TECHNISCHES MUSEUM

- nachází se v areálu bývalého hlubinného dolu Julius III, Most – Kopisty (GPS: 50.5544878N, 13.6221614E)
- *befindet sich im Bereich des ehemaligen Untertagebaus Julius III, Most - Kopisty (GPS: 50.5544878N, 13.6221614E)*
- posláním muzea je seznamovat s hornickou činností nejen současnou generaci, ale vše uchovávat i pro generace budoucí
- *der Auftrag des Museums ist es, nicht nur die heutige Generation mit dem Bergbau vertraut zu machen, sondern alles für zukünftige Generationen zu erhalten*
- v muzeu jsou k vidění expozice týkající se hlubinného a povrchového dobývání a expozice věnovaná báňské záchranné službě
- *im Museum können Sie Ausstellungen zum Untertagebau und Tagebau und eine dem Bergrettungsdienst gewidmete Ausstellung sehen*
- v areálu se nachází řada funkčních exponátů, které si mohou návštěvníci vyzkoušet
- *Im Areal befindet sich eine Reihe von funktionalen Exponaten, die die Besucher ausprobieren können*

Europská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRÁŠKOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

UNIKÁTNÍ EXPOZICE / EINZIGARTIGE AUSSTELLUNG

- 29. 6. 2021 otevíráme novu, unikátní expozici – maketa důlní chodby se závěsnou důlní drážkou LH 50 s možností svezení
- *am 29. Juni 2021 eröffnen wir eine neue, einzigartige Ausstellung - ein Modell eines Bergbaukorridors mit einer hängenden Bergbaurinne LH 50 mit der Möglichkeit der Fahrt*
- věnovala skupina SEV.EN ENERGY
- *gespendet von der SEV.EN ENERGY Gruppe*
- veškeré vybavení pochází z uzavřeného hlubinného dolu ČSA
- *sämtliche Ausstattung kommt aus dem geschlossenen Untertagebau ČSA*
- v rámci projektu Bergbau / Hornictví SN – CZ“ je plánována odborná exkurze do muzea
- *Im Rahmen des Projekts Bergbau / Hornictví SN – CZ“ ist eine Fachexkursion ins Museum geplant*

Europská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

PODKRUŠNOHORSKÉ
TECHNICKÉ MUZEUM

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST A TĚŠÍM SE NA BRZKÉ SETKÁNÍ

DANKE FÜR IHRE AUFMERKSAMKEIT UND ICH FREUE MICH AUF EIN BALDIGES WIEDERSEHEN

